

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Kun en Spillemand

Citation: Andersen, H. C.: "Kun en Spillemand", i Andersen, H. C.: *Kun en Spillemand*, udg. af Mogens Brøndsted , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 75. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen05val-shoot-idm139867561476352/facsimile.pdf> (tilgået 17. maj 2021)

Anvendt udgave: Kun en Spillemand

gjøre Gavn. Ude paa Engen, hvor Bækken løb mellem Ellebuskene, maatte han og *Niels* skiftevis passe Gjæssene; men han var gerne i denne Eensomhed. Paa en stor Elletrunte, tæt ved hvor Bækken dannede en lille, stillestaaende Bugt, Darn kunde det kaldes, omskygget af store Hasler og Elle, der spillede sig i det klare Vand, sad han i sine Drømmerier og saae paa Luftens Afspejling i Vandet. Demede svømmede Skyernes Billede, demede fløj Fuglen med udbredte Vinger, netop saa dybt, som den svævede højt over Vandspeilet. Træerne rundt om viste sig med Toppen nedad, Roden opad; hans egen Skikkelse kom tilsyne ligesaa omvendt; nu forstod han hvorledes der maatte see ud paa den anden Side af Jorden. Boblerne, som hist og her skjød op, kaldte han sine Vand-Stjernesked. Fladen selv var ham et Verdenshav; de store Vandmyg, som strøge hen derover, vare Corsarer. Hvilken Fart de dog toge! I Forhold hertil fik da Breddens Grønt og Vandplanterne en Kæmpestørrelse, som Træerne i de tropiske Lande. Andemadet var grønne, svømmende Øer; og kom pludselig en Fro tilsyne og svømmede hen over Vandspeilet, da var den et Uhyre, som de, han havde hørt om i »*Tusind og een Nat*«. Hvor han sad, gik Vandet just ind under Elletrunterne mellem de frempringende Rødder; i Hullerne saae mørkt og hemmelighedsfuldt ud; ingen Fisker aner mere ved at seile forbi Capris Klippehuler, end han ved at see de sorte Huller mellem Rødderne og Græstørvenc, som hang ud over Vandet uden at berøre det. Ved at slaae med sin Stok fik han Bevægelse i det hele Ocean, og han saae Verdenshavets lange Bølger, Ebbe og Flod, hvorved Kystens Huler skjultes eller bleve større. Hvad han kjendte af Faderens eller Gudfaderens Fortællinger, meente han, at de andre Bønderbørn ogsaa kjendte; hvad han saa i Vandet og i det Grønne rundtom, maatte de jo ogsaa kunne see, og han talte til dem derom, som var det en Virkelighed. De begrebe Intet, hørte paa ham med Forundring og Nysgjerrighed; de vidste ikke, om han var klogere end de, eller om han var ganske gal.

»Jo, han er gal!« sagde *Niels*. Dette var Tegnet til en ganske ny Anskuen. Alle overvældede de *Christian*, En bandt med den grønne, seie Bark en lang Pileqvist bag i Halskluden paa ham. Andre besatte ham med Borrer, og *Niels* fløitede og raabte: »Hurra for gale *Christian*!«

Da greb Fortvivlelse ham, og som et skrækket Raadyr jog han i vild Flugt hen over Marken, alle Drengene fulgte skrigende efter og kastede ham Huer og Træskoer om Ørene. Han naaede Haven, kom

over Grøften, Drengene vare tæt ved, han udstødte et Skrig; *Maria* stod i Haven, han søgte hen til hende, *Niels* og de Andre stode alt paa Grøften.

«Hvad er der nu i Veien!» sagde hun. «Kan Du ikke lege med dem! vil Du nu strax være ordentlig!»

Hun gik ind. Kammeraterne loe ham ud, og han maatte høre paa det.

En Dag sad han eensom paa Marken og fandt paa ved Gjørdetorne at sammenhæfte Blomster og Blade, saa at de dannede menneskelige Skikkelser. Et lille Skrappeblad var Damens struttende Skjørt, lange, røde Blomster dannede Armene, en vild Rose var Ansigtet; Mændene derimod havde Been og Arme af Fugleribber; Veibredbladet var deres grønne Jakke. Det saae virkelig ud af noget! Han stillede dem op rundt om en Trærød og betragtede derpaa sit delige Selskab.

Midt under denne Leg blev han afbrudt af den kloge Kone fra Qværndrup, hun, hans Seerske og Læge, kom for at plukke Bukkeblade og skære Angelikerød. Hun saae paa Dukkerne.

«Ih, hvad er det, Du der har gjort?» spurgte hun, «Der er jo Menneske-Spegelser! Men en Sjæl har Du dog ikke kunnet give dem! Hvad vil Du nu svare dem paa Dommens Dag, naar de anklage Dig, fordi de kun blev Legemer?» Hun rystede med Hovedet og forlod ham; men hendes Ord: «De vil kræve en Sjæl af Dig!» vare trængte dybt ind i hans Phantasie.

Jo mere han saae paa sine Dukker, des ængsteligere blev han; rive dem itu, vovede han ikke, da rykkede han en Græstørv op, gravede et Hul, lagde dem alle derned og Græstørven ovenpaa. Nu vare de begravede. Men hele Natten drømte han derom, og han syntes, at de smaa Blomster-Mænd og Koner kom til hans Seng, hoppede op paa den og sagde: Du skal give os en Sjæl. Hans Drøm forekom ham en Virkelighed, men til Ingen turde han fortælle den. Næste Dag gik han hen til det Sted, hvor Græstørven laae, løftede den op; Blomsterne vare visnede og sammenkrumpe, han tog dem op, bredte dem ud, saa godt det lod sig gjøre, lagde dem paa et stort Skrappeblad, læste et *Fader* vor derover og satte dem ud paa Bækken, hvor da det grønne Døds-kib seilede afsted, saa kunde de jo ikke komme tilbage og skrække ham.